

FÅREAVLER I NOV.-DEC.-JAN.

Ventetid - vi oplever det altid som fåreavlens ventetid. I efteråret er næste års avl blevet udtænkt, fårene fordelt i grupper efter afstamning, uldegenskaber, m.m., og de forskellige avlsvæddere sat til og på nuværende tidspunkt skulle alle forudsætninger for "en masse lam" til næste år være tilstede - så nu kan vi bare vente.

En af de ting vi spændt venter på er, hvor mange sorte finuldslam vi får, idet vi de sidste to år har anvendt en sort finuldsvædder til en gruppe af fårene.

Foruden denne sorte vædder har vi brugt 4 andre væddere, en ældre, 2 ungvæddere fra 1989, der virker meget lovende, samt en texelvædder.

Fårene har været sat til vædder i grupper, så vi kan forvente de første lam ved juletid og sidste hold i april. Den lange læmmesæson er a.h.t. at kunne levere lam hele året fra Gårdbutikken.

Netop nu samler vi alle fårene på en mark, hvor der er godt med græs og sætter vores 5. finuldsvædder til - en ældre vædder, der ellers ikke bliver anvendt i år. Så skulle alle omløbere også være "fanget ind".

Vi lader fårene gå ude så længe som muligt, men det er vigtigt ikke at tillægge græsset for stor betydning. Vi giver tilskud i form af høg og korn - hjemmeavlet havre + ært tilsat lidt fiskemel og mineraler. Senere går vi over til indkøbt foder fra Carl Rasmussen, hvor vi får lavet vores egen blanding af økologiske kornprodukter.

Da mange af finuldsfårene får 3 og 4 lam, er det vigtigt at holde øje med huldet. Ligeledes med gimmerne, der jo skal have både til egen vækst og til fostrenes.

Indbinding.

Fårene tages ind på stald, når læmmetidspunktet nærmer sig - og senest når vejret bliver så dårligt, at det er for besværligt at fodre ude.

Når fårene er kommet på stald "kikkes de efter i sømmene". Vi undgår helst ormebe-

handling - specielt af lammene - men finder det fornuftigt at give alle fårene en ormekur enten lige efter læmning eller når de indbindes, men da i god tid inden læmning. Vi ved jo, at fårene har orm, og at de let går videre til lammene, hvis ikke fårene ormebehandles. Dernæst strøer vi flittigt med halm hele indesæsonen.

Nogle af fårene har lang uld ved indbindingen - det er normalt en flot, ren uld, når de kommer udefra. Da vi skal bruge den til garnfremstilling, skal den klippes hurtigst muligt for ikke at blive for snavset. Den bør også være klippet senest 4 uger før læmning.

Fodring.

De sidste uger før læmning fodrer vi kraftigt på med et højere proteinindhold, ekstra kalk (1%) og klidmelasse (5%). Finuld kan ikke få for store lam, og tilvænningen til det højere foderforbrug under diegivningen bør være sket inden lammene kommer. Denne fodring med ekstra protein, kalk og klidmelasse, mener vi, er årsagen til, at vi på det sidste har undgået drægtighedssyge og svage lam.

Forberedelser til læmningerne.

Det er som nævnt i indledningen ventetid - denne tid kan passende bruges til at få staldinventaret rettet til og evt. udvidet lidt, og så drejer det sig ellers om at være godt forberedt til at tage imod lammene. Hvis I ikke kender den, vil jeg foreslå, at I får set Fynske Fåreavlernes film om læmning. Den findes både på videokassette og som 16 mm film. Den er god at få forstand af. Endvidere gentager vi sidste års succes med dyrlæge Karst, der både teoretisk og praktisk gennemgår læmning i al almindelighed og måske vigtigst - en række af de problemer, men kan løbe ind i.

Nogle korte råd i forbindelse med læmning.

1. Vær helst tilstede, når fåret læmmer. Er du usikker, fordi du synes, det trækker ud, så ring til en anden fåreavler eller evt til

dyrlægen - hellere for tidligt end for sent.

2. Rens snuden på det nyfødte lam for slim, så det kan trække vejret. Kom jod på navlen, så der ikke opstår en infektion.

3. Hold øje med, at de nyfødte lam ikke bliver kolde - sæt evt. en varmelampe op og beskyt mod træk. I værste fald tag lammet med ind og tør det evt. med varmeblæser.

4. Strø med rent halm.

5. Så snart lammene er på benene, vil de søge efter mælk hos moderen. Fårets patter er lukket af en lille voksprop - den kan undertiden være så fast, at lammene ikke kan sutte den ud. Malk derfor altid moderen til straks efter læmningen

6. Lammene skal have råmælk hurtig - helst inden 1 time. Hvis du ikke kan blive hos fåret til lammene har fået mælk nok, så malk fåret ud, og giv råmælken som sondemad til lammene v.h.j.a. en lammegenopliver eller en engangssprøjte. Ca 80 -100 ml første gang.

7. Det er en god ide altid at have noget råmælk i fryseren. I nødtilfælde kan råmælk fra især jerseykøer bruges. "Kunstig råmælk": 1 l jersey mælk, 1 æg, 1 spsk druesukker og 1 tsk torskelevertran.

8. Helt svage og kolde lam kan ofte reddes med en injektion af en steril glukoseopløsning i bughulen. Brug 10 ml pr kg legemsvægt af konc. 200 gr/l (20%) - fås hos dyrlægen eller på apoteket. Få dyrlægen til at vise, hvor der skal stikkes en gang, han er på besøg. Derefter godt med varme.

9. Vedr. halekupering - Vores finuldsfår skal naturligvis ikke halekuperes - men vi kuperer heller ikke krydsningsfår og slagtelam, og det er der normalt ingen problemer med. Hvis du kuperer, så husk de nye regler om, at den tilbageværende stump skal kunne dække "hullerne" bagtil.

10. Husk øreklip til registrering af lammene. Vi klipper én af de første dage. Metaløremærker sætter vi først i senere (husk at de skal bestilles i god tid - ofte et par måneder).

11. Notér handlingsforløbet ned. Du kan få brug for det næste år - mange får optræder ens år for år.

12. Vej lammene jævnligt i starten - så opdager man evt. "skævheder" tidligere.

Ikke mere om læmning nu, men husk som tidligere nævnt:
Læmmefilmen lånes hos FF.
Dyrlæge Karst den 27/2.

-og så iøvrigt god lammesæson.

St.Ove.